

МИНОБРНАУКИ РОССИИ

Федеральное государственное бюджетное образовательное учреждение высшего
образования

**«САРАТОВСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИЙ
ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ Н.Г. ЧЕРНЫШЕВСКОГО»**

Кафедра теоретических основ
компьютерной безопасности и
криптографии

Проверка чисел на простоту с помощью малой теоремы Ферма

ЛАБОРАТОРНАЯ РАБОТА

студента 4 курса 431 группы

специальности 10.05.01 Компьютерная безопасность

факультета компьютерных наук и информационных технологий

Серебрякова Алексея Владимировича

Научный руководитель

доцент, к. п. н.

_____

подпись, дата

А. С. Гераськин

Саратов 2022

Описание алгоритма

Содержание [\[править \]](#) [\[править код \]](#)

Если n — простое число, то оно удовлетворяет сравнению $a^{n-1} \equiv 1 \pmod{n}$ для любого a , которое не делится на n .

Выполнение сравнения $a^{n-1} \equiv 1 \pmod{n}$ является необходимым, но не достаточным признаком простоты числа. То есть, если найдётся хотя бы одно a , для которого $a^{n-1} \not\equiv 1 \pmod{n}$, то число n — составное; в противном случае ничего сказать нельзя, хотя шансы на то, что число является простым, увеличиваются. Если для составного числа n выполняется сравнение $a^{n-1} \equiv 1 \pmod{n}$, то число n называют **псевдопростым по основанию a** . При проверке числа на простоту тестом Ферма выбирают несколько чисел a . Чем больше количество a , для которых $a^{n-1} \equiv 1 \pmod{n}$, тем больше шансы, что число n простое. Однако существуют составные числа, для которых сравнение $a^{n-1} \equiv 1 \pmod{n}$ выполняется для всех a , взаимно простых с n — это числа Кармайкла. Чисел Кармайкла — бесконечное множество, наименьшее число Кармайкла — 561. Тем не менее, тест Ферма довольно эффективен для обнаружения составных чисел.

Код программы

```
#include <bits/stdc++.h>
#include <iostream>

using namespace std;

int validated_input()
{
    int s = 0;
    while (!(cin >> s))
    {
        cin.clear();
        cin.ignore(numeric_limits<streamsize>::max(), '\n');
        printf("! Неверный ввод. Повторите ввод, начиная с первого неверного элемента.\n");
    }

    return s;
}

int mul(int a, int b, int m)
{
    if (b == 1)
        return a;

    if (b % 2 == 0)
    {
        int t = mul(a, b / 2, m);
        return (2 * t) % m;
    }

    return (mul(a, b - 1, m) + a) % m;
}

int pows(int a, int b, int m)
{
    if (b == 0)
        return 1;

    if (b % 2 == 0)
    {
        int t = pows(a, b / 2, m);
        return mul(t, t, m);
    }

    return (mul(pows(a, b - 1, m), a, m)) % m;
}
```

```

int gcd(int a, int b)
{
    return b ? gcd(b, a % b) : a;
}

bool test(int p, int n)
{
    if (p == 2)
        return true;

    for (int i = 1; i <= n; i++)
    {
        int a = (rand() % (p - 2)) + 2;
        printf(i % 10 == 1 ? "\n [a = %4d]" : " [a = %4d]", a);

        if (gcd(a, p) != 1)
            return false;

        if (pows(a, p - 1, p) != 1)
            return false;
    }

    return true;
}

int main()
{
    setlocale(0, "");
    int p, n;

    printf("\nТеорема Ферма: Если p - простое и a - целое число, не кратное p, то:\n  ");
    printf("a^(p-1) - 1\ndелится на p\n");

    printf("\nВведите число p: ");
    p = validated_input();

    printf("\nВведите количество проверок n: ");
    n = validated_input();

    bool t = test(p, n);

    t ? printf("\nЧисло %d - является простым\n", p) : printf("\nЧисло %d - не является простым\n", p);

    return 0;
}

```

Пример запуска программы

```

* Executing task: /bin/bash -c ./build/Debug/outDebug

Теорема Ферма: Если p - простое и a - целое число, не кратное p, то:
a^(p-1) - 1
делится на p

Введите число p: 571

Введите количество проверок n: 1000

[a = 58] [a = 562] [a = 192] [a = 368] [a = 306] [a = 472] [a = 244] [a = 187] [a = 380] [a = 121] [a = 355] [a = 393] [a = 218] [a = 56] [a = 529] [a = 123] [a = 464] [a = 284] [a = 211] [a = 211]
[a = 333] [a = 467] [a = 399] [a = 463] [a = 152] [a = 490] [a = 490] [a = 154] [a = 256] [a = 198] [a = 487] [a = 48] [a = 190] [a = 413] [a = 150] [a = 230] [a = 314] [a = 393] [a = 191] [a = 123]
[a = 240] [a = 504] [a = 250] [a = 464] [a = 294] [a = 514] [a = 322] [a = 187] [a = 532] [a = 531] [a = 123] [a = 294] [a = 164] [a = 530] [a = 177] [a = 314] [a = 185] [a = 411] [a = 466] [a = 175]
[a = 38] [a = 382] [a = 222] [a = 226] [a = 530] [a = 106] [a = 190] [a = 275] [a = 233] [a = 339] [a = 131] [a = 216] [a = 8] [a = 379] [a = 109] [a = 301] [a = 58] [a = 165] [a = 222] [a = 20]
[a = 431] [a = 89] [a = 312] [a = 24] [a = 48] [a = 233] [a = 72] [a = 232] [a = 73] [a = 536] [a = 405] [a = 110] [a = 83] [a = 361] [a = 70] [a = 42] [a = 202] [a = 259] [a = 50] [a = 433]
[a = 332] [a = 484] [a = 78] [a = 339] [a = 28] [a = 491] [a = 374] [a = 85] [a = 390] [a = 330] [a = 103] [a = 555] [a = 418] [a = 149] [a = 313] [a = 200] [a = 381] [a = 383] [a = 166] [a = 452]
[a = 84] [a = 306] [a = 296] [a = 166] [a = 365] [a = 511] [a = 32] [a = 358] [a = 295] [a = 200] [a = 424] [a = 208] [a = 12] [a = 497] [a = 235] [a = 237] [a = 300] [a = 54] [a = 57]
[a = 365] [a = 155] [a = 346] [a = 212] [a = 38] [a = 89] [a = 410] [a = 417] [a = 470] [a = 6] [a = 35] [a = 553] [a = 46] [a = 65] [a = 453] [a = 445] [a = 164] [a = 129] [a = 476] [a = 520]
[a = 423] [a = 105] [a = 116] [a = 365] [a = 115] [a = 36] [a = 29] [a = 87] [a = 335] [a = 386] [a = 142] [a = 434] [a = 275] [a = 408] [a = 75] [a = 312] [a = 309] [a = 219] [a = 153] [a = 209]
[a = 528] [a = 496] [a = 496] [a = 3] [a = 560] [a = 114] [a = 447] [a = 153] [a = 241] [a = 352] [a = 408] [a = 93] [a = 191] [a = 516] [a = 193] [a = 40] [a = 550] [a = 220] [a = 125] [a = 50]
[a = 36] [a = 570] [a = 482] [a = 309] [a = 222] [a = 291] [a = 355] [a = 529] [a = 509] [a = 248] [a = 472] [a = 202] [a = 173] [a = 133] [a = 204] [a = 467] [a = 245] [a = 385] [a = 355] [a = 485]
[a = 471] [a = 192] [a = 312] [a = 91] [a = 442] [a = 503] [a = 434] [a = 157] [a = 458] [a = 294] [a = 206] [a = 228] [a = 29] [a = 422] [a = 271] [a = 554] [a = 448] [a = 56] [a = 513] [a = 122]
[a = 302] [a = 150] [a = 522] [a = 209] [a = 282] [a = 200] [a = 106] [a = 261] [a = 74] [a = 459] [a = 175] [a = 543] [a = 385] [a = 222] [a = 368] [a = 256] [a = 158] [a = 537] [a = 411] [a = 346]
[a = 260] [a = 351] [a = 3] [a = 23] [a = 508] [a = 9] [a = 7] [a = 385] [a = 63] [a = 254] [a = 241] [a = 99] [a = 402] [a = 561] [a = 306] [a = 418] [a = 251] [a = 146] [a = 109] [a = 59]
[a = 54] [a = 16] [a = 28] [a = 153] [a = 238] [a = 134] [a = 407] [a = 391] [a = 100] [a = 100] [a = 553] [a = 471] [a = 96] [a = 69] [a = 473] [a = 116] [a = 6] [a = 480] [a = 426] [a = 125] [a = 277]
[a = 109] [a = 364] [a = 374] [a = 309] [a = 91] [a = 414] [a = 93] [a = 76] [a = 593] [a = 200] [a = 133] [a = 327] [a = 216] [a = 468] [a = 215] [a = 453] [a = 32] [a = 356] [a = 9] [a = 435]
[a = 338] [a = 478] [a = 264] [a = 142] [a = 116] [a = 114] [a = 451] [a = 330] [a = 538] [a = 6] [a = 36] [a = 76] [a = 104] [a = 144] [a = 319] [a = 498] [a = 293] [a = 410] [a = 3] [a = 17]
[a = 344] [a = 440] [a = 78] [a = 559] [a = 337] [a = 291] [a = 177] [a = 103] [a = 77] [a = 184] [a = 537] [a = 145] [a = 396] [a = 230] [a = 289] [a = 247] [a = 342] [a = 170] [a = 6] [a = 45]
[a = 419] [a = 346] [a = 119] [a = 317] [a = 224] [a = 172] [a = 248] [a = 515] [a = 12] [a = 551] [a = 530] [a = 90] [a = 420] [a = 343] [a = 78] [a = 197] [a = 63] [a = 558] [a = 288] [a = 138]
[a = 476] [a = 559] [a = 286] [a = 302] [a = 523] [a = 309] [a = 547] [a = 30] [a = 213] [a = 287] [a = 73] [a = 121] [a = 62] [a = 495] [a = 173] [a = 21] [a = 97] [a = 416] [a = 534] [a = 412]
[a = 132] [a = 230] [a = 500] [a = 551] [a = 2] [a = 313] [a = 472] [a = 63] [a = 300] [a = 494] [a = 505] [a = 206] [a = 483] [a = 525] [a = 242] [a = 435] [a = 568] [a = 523] [a = 464] [a = 211]
[a = 239] [a = 271] [a = 330] [a = 36] [a = 196] [a = 501] [a = 55] [a = 291] [a = 82] [a = 323] [a = 437] [a = 213] [a = 551] [a = 366] [a = 498] [a = 287] [a = 413] [a = 399] [a = 85] [a = 143]
[a = 322] [a = 19] [a = 83] [a = 539] [a = 278] [a = 323] [a = 140] [a = 275] [a = 275] [a = 338] [a = 484] [a = 248] [a = 38] [a = 549] [a = 282] [a = 232] [a = 215] [a = 335] [a = 257] [a = 296]
[a = 88] [a = 123] [a = 243] [a = 373] [a = 224] [a = 475] [a = 90] [a = 66] [a = 303] [a = 173] [a = 512] [a = 359] [a = 495] [a = 24] [a = 328] [a = 202] [a = 81] [a = 202] [a = 211] [a = 354]
[a = 538] [a = 125] [a = 32] [a = 5] [a = 408] [a = 48] [a = 541] [a = 52] [a = 382] [a = 227] [a = 82] [a = 204] [a = 85] [a = 323] [a = 6] [a = 43] [a = 227] [a = 399] [a = 412] [a = 264]
[a = 570] [a = 354] [a = 53] [a = 230] [a = 112] [a = 115] [a = 430] [a = 192] [a = 315] [a = 71] [a = 280] [a = 282] [a = 499] [a = 310] [a = 21] [a = 336] [a = 357] [a = 560] [a = 386] [a = 473]
[a = 522] [a = 467] [a = 106] [a = 341] [a = 524] [a = 415] [a = 382] [a = 486] [a = 244] [a = 223] [a = 484] [a = 548] [a = 311] [a = 271] [a = 208] [a = 422] [a = 384] [a = 372] [a = 348] [a = 433]
[a = 177] [a = 57] [a = 449] [a = 410] [a = 102] [a = 285] [a = 178] [a = 193] [a = 194] [a = 296] [a = 400] [a = 450] [a = 497] [a = 240] [a = 220] [a = 186] [a = 84] [a = 336] [a = 406] [a = 62]
[a = 294] [a = 320] [a = 345] [a = 34] [a = 20] [a = 551] [a = 190] [a = 139] [a = 88] [a = 536] [a = 306] [a = 569] [a = 328] [a = 185] [a = 408] [a = 164] [a = 388] [a = 13] [a = 355] [a = 316]
[a = 43] [a = 184] [a = 196] [a = 538] [a = 422] [a = 150] [a = 458] [a = 240] [a = 221] [a = 294] [a = 301] [a = 513] [a = 43] [a = 75] [a = 281] [a = 366] [a = 360] [a = 470] [a = 503] [a = 162]
[a = 6] [a = 493] [a = 520] [a = 85] [a = 183] [a = 43] [a = 321] [a = 458] [a = 223] [a = 370] [a = 232] [a = 357] [a = 274] [a = 115] [a = 18] [a = 237] [a = 375] [a = 236] [a = 37] [a = 342]
[a = 15] [a = 200] [a = 297] [a = 23] [a = 97] [a = 326] [a = 5] [a = 9] [a = 538] [a = 416] [a = 140] [a = 532] [a = 338] [a = 394] [a = 47] [a = 255] [a = 435] [a = 566] [a = 142] [a = 392]
[a = 365] [a = 108] [a = 179] [a = 374] [a = 221] [a = 500] [a = 40] [a = 334] [a = 470] [a = 380] [a = 105] [a = 51] [a = 9] [a = 137] [a = 72] [a = 105] [a = 197] [a = 75] [a = 417] [a = 154]
[a = 225] [a = 291] [a = 115] [a = 297] [a = 115] [a = 161] [a = 550] [a = 284] [a = 26] [a = 426] [a = 411] [a = 360] [a = 532] [a = 324] [a = 163] [a = 487] [a = 253] [a = 508] [a = 250] [a = 153]
[a = 316] [a = 354] [a = 202] [a = 59] [a = 489] [a = 8] [a = 467] [a = 115] [a = 386] [a = 314] [a = 3] [a = 41] [a = 34] [a = 117] [a = 72] [a = 452] [a = 12] [a = 52] [a = 471] [a = 7]
[a = 212] [a = 311] [a = 366] [a = 174] [a = 64] [a = 263] [a = 90] [a = 315] [a = 504] [a = 75] [a = 202] [a = 554] [a = 163] [a = 402] [a = 42] [a = 81] [a = 408] [a = 508] [a = 499] [a = 529]
[a = 556] [a = 500] [a = 568] [a = 324] [a = 352] [a = 374] [a = 206] [a = 362] [a = 160] [a = 106] [a = 368] [a = 371] [a = 151] [a = 468] [a = 543] [a = 518] [a = 495] [a = 367] [a = 262] [a = 398]
[a = 176] [a = 463] [a = 381] [a = 337] [a = 30] [a = 198] [a = 416] [a = 172] [a = 95] [a = 80] [a = 131] [a = 80] [a = 10] [a = 433] [a = 402] [a = 360] [a = 236] [a = 342] [a = 456] [a = 395]
[a = 182] [a = 558] [a = 195] [a = 67] [a = 191] [a = 472] [a = 14] [a = 86] [a = 4] [a = 275] [a = 218] [a = 179] [a = 472] [a = 334] [a = 514] [a = 500] [a = 490] [a = 96] [a = 407] [a = 319]
[a = 174] [a = 536] [a = 133] [a = 487] [a = 398] [a = 269] [a = 12] [a = 64] [a = 346] [a = 467] [a = 193] [a = 526] [a = 454] [a = 386] [a = 23] [a = 75] [a = 23] [a = 340] [a = 464] [a = 25]
[a = 44] [a = 416] [a = 202] [a = 250] [a = 179] [a = 146] [a = 485] [a = 403] [a = 240] [a = 321] [a = 151] [a = 148] [a = 287] [a = 18] [a = 65] [a = 418] [a = 286] [a = 75] [a = 481] [a = 61]
[a = 540] [a = 103] [a = 321] [a = 160] [a = 223] [a = 78] [a = 538] [a = 244] [a = 417] [a = 167] [a = 268] [a = 195] [a = 12] [a = 204] [a = 180] [a = 190] [a = 348] [a = 94] [a = 327] [a = 322]
[a = 149] [a = 213] [a = 469] [a = 170] [a = 229] [a = 268] [a = 19] [a = 249] [a = 341] [a = 498] [a = 44] [a = 47] [a = 336] [a = 364] [a = 510] [a = 293] [a = 176] [a = 477] [a = 536] [a = 327]
[a = 73] [a = 528] [a = 521] [a = 83] [a = 171] [a = 435] [a = 7] [a = 254] [a = 527] [a = 323] [a = 310] [a = 410] [a = 544] [a = 513] [a = 10] [a = 507] [a = 210] [a = 27] [a = 186] [a = 286]
[a = 259] [a = 228] [a = 331] [a = 329] [a = 326] [a = 270] [a = 52] [a = 52] [a = 237] [a = 481] [a = 322] [a = 562] [a = 288] [a = 289] [a = 248] [a = 369] [a = 194] [a = 112] [a = 112] [a = 182] [a = 373]
[a = 178] [a = 491] [a = 213] [a = 456] [a = 433] [a = 221] [a = 392] [a = 378] [a = 246] [a = 312] [a = 93] [a = 239] [a = 275] [a = 422] [a = 567] [a = 30] [a = 426] [a = 48] [a = 570] [a = 72]
[a = 368] [a = 562] [a = 358] [a = 391] [a = 544] [a = 156] [a = 319] [a = 88] [a = 570] [a = 500] [a = 457] [a = 177] [a = 156] [a = 404] [a = 62] [a = 323] [a = 54] [a = 189] [a = 130] [a = 34]

Число 571 - является простым
Terminal will be reused by tasks, press any key to close it.
```

```

* Executing task: /bin/bash -c ./build/Debug/outDebug

Теорема Ферма: Если p - простое и a - целое число, не кратное p, то:
a^(p-1) - 1
делится на p

Введите число p: 1105

Введите количество проверок n: 1000

[a = 882] [a = 59] [a = 520] [a = 520]
Число 1105 - не является простым
Terminal will be reused by tasks, press any key to close it.
```